# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

**Nr. 67.** *Sâmbătă, 22 Martie (3 Aprilie).* **1886.**

## Nou abonamentŭ
la
## *„Gazeta Transilvaniei“.*

**Cu 1 Aprilie 1886 st. v., se va începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitâmŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.**

Preţulŭ Abonamentului:

**Pentru Austro-Ungaria:**

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

**Pentru România şi străinătate:**

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de pân'acum li-se recomanda a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

*Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.*

Administraţiunea.

## Braşovŭ 21 Martie 1886.

In legătură cu enunciările principelui de Bismarck în privinţa relaţiunilorŭ esterióre ale Germaniei, primesce „Neue freie Presse“ dela corespondentulŭ sĕu bine informatŭ din Berlinŭ unŭ interesantŭ comentarŭ alŭ vorbirei cancelarului. Meritâ sĕ reproducemŭ pe scurtŭ ideile şi părerile, ce şi le-a câştigatŭ numitulŭ corespondentŭ în contactulŭ sĕu cu cercurile politice berlinese. Elŭ scrie între altele:

„In prima Aprile a anului curentŭ cancelarulŭ germanŭ întră în alŭ 72-lea anŭ alŭ vieţii sale, ḑece ḑile după ce „domnulŭ“ sĕu — cum îi place a ḑice cu mândriă, — a întratŭ în alŭ 90-lea anŭ de etate. Ni se impune de sine întrebarea, că óre murindŭ unulŭ din aceştĭ doi marĭ bărbaţĭ ai veacului nu s'ar turbura deodată constelaţia pacînică europeană de aḑi? Nicĭ unŭ omŭ politicŭ seriosŭ nu va negá, că chiar sub constelaţiunile cele mai amicabile politice, mórtea împĕratului Wilhelm sĕu a marelui sĕu consiliarŭ ar aduce nuorĭ pe firmamentŭ; cu atâtŭ mai mare însĕ ar trebui sĕ fiă îngrijirea nóstră décă unulŭ din aceştĭ bărbaţĭ ar închide ochii într'unŭ timpŭ când cerulŭ politicŭ ar fi şi aşa turburatŭ.“

*„Şi elŭ este turburatŭ.* Orĭ câtŭ ne-amŭ sbuciuma: bănuéla, ba chiar siguranţa nu se mai póte ascunde, că *situaţiunea europénă este încordată şi plină de electricitate,* că pacea încă nu este ameninţată,dér totuşĭ *nicĭ măcarŭ de aḑi pe mâne asigurată* şi — ceea ce e mai tristŭ — că nu mai e posibilŭ a spune, cine va fi în casulŭ unei marĭ ciocnirĭ europene amicŭ de o parte şi de alta, şi cine inimicŭ.“

„Enunciările, ce le a făcutŭ principele de Bismarck în 26 Martie în Reichstagulŭ germanŭ nu mai lasă nicĭ o îndoială că dênsulŭ privesce presentulŭ şi judecă viitorulŭ cu pesimismŭ. Acuma e clarŭ, că ultimele escursiunĭ contra Franciei ale foilorŭ germane, de carĭ se folosesce principele cu predilecţiune, şi curiósele revelaţiunĭ ale acestorŭ foi privitóre la tractarea de mai înainte mai amicabilă a privincielorŭ germano-rusescĭ din partea guvernatorilorŭ ruşĭ de p'atuncĭ, au servitŭ unui scopŭ politicŭ anumitŭ. Acum principele Bismarck însuşĭ a indicatŭ apriatŭ „punctele negre,“ ce le vede elŭ, după cum spuse în Reichstag la 26 Martie, pe cerulŭ politicŭ. Acele vinŭ deodată dela rĕsăritŭ şi dela apusŭ, şi în acésta împrejurare vede cancelarulŭ germanŭ pericululŭ ameninţătorŭ faţă cu timpurile dela 1866 şi dela 1870. Grija principală ce o are principele de Bismarck pentru tĕnĕrulŭ imperiu germanŭ este panslavismulŭ rusescŭ, care póte sta în legătură cu slavismulŭ austriacu şi şovinismulŭ francesŭ, fiă ca purtătorĭ, fiă ca înstrumentŭ alŭ comuuismului din Francia.

In Germania e lăţită credinţa în poporŭ, ca şi în cercurile guvernului, că în acestŭ seculŭ, ba încă în acestŭ deceniu Francia va risca noulŭ rĕsboiŭ cu Germania şi va căuta orĭ ce prilegiu pentru acésta; ba au ajunsŭ lucrurile aşa departe. încâtŭ toţĭ doresců, ca fiindŭ neevitabilŭ acestŭ rĕsboiŭ, încai sĕ se întêmple mai curêndŭ. Acéstă dorinţă o dictéză mai vĕrtosŭ convingerea, că acum încă cei doi luptătorĭ ar fi singurĭ, atuncĭ însĕ când destinele Germaniei n'arŭ mai fi conduse de puternica prevedere a principelui Bismarck, „complicaţiunea“ în contra Germaniei uşorŭ s'ar puté nasce.

„Până ce va trăi împĕratulŭ Wilhelm pacea este asigurată, dér décă împĕratulŭ Wilhelm va închide ochii, décă Rusia va începe érăşĭ politica activă în Orientŭ, pe care până acum a amênat'o numai, o va începe spre a-şĭ asigura totŭ la ce nisuesce, încă înainte de ce Germania va fi terminatŭ ultima luptă cu Francesii — se lase óre atuncĭ Germania a fi avisată la graţia Rusiei spre a puté trage sabia în contra Franciei, orĭ trebue mai ântâiŭ sĕ-şĭ libereze mânile pentru totdéuna din spre apusŭ, pentru ca apoi sĕ pótă lua parte la decisiunea în Orientŭ?

„Ăsta-i mieḑulŭ situaţiunei: fi-va a se decide cestiunea austro-rusă-orientală într'unŭ timpŭ când Germania nu va mai avé inimicŭ pe viéţă pe mórte în apusŭ séu nu va mai trebuì sĕ se témă de elŭ? orĭ că va trebuì Germania sĕ lase a se da marea lovitură în Orientŭ, înainte de ce sĕ fi putută termina lupta decisivă în contra Franciei? Dela soluţiunea acestei cestiunĭ depinde că óre în viitorŭ Germania îşĭ va păstra posiţiunea ei dominătóre în Europa şi în lume, séu nu“.

„Atâta e sigurŭ: principele Bismarck vede apropiându-se acésta decisiune, şi elŭ recunósce, că ea va mai fi multŭ mai cu greu de eluptatŭ, ca cea din anulŭ 1870, de care „asemenea a fostŭ surprinsŭ!...“

## Crisa în Orientŭ.

In numĕrulŭ trecutŭ alŭ „Gazetei“ amŭ publicatŭ la ultime scirĭ o telegramă ce a primit'o din Odessa „N. fr Presse,« că Rusia se pregătesce sĕ ocupe în curêndŭ Bulgaria şi că comanda generală d'acolo ar fi primitŭ ordinele sigilate, ca sĕ fiă gata trupele d'a debarca în Varna. Scirea acésta póte fi adevĕrată, décă e sĕ judecămŭ după împrejurarea, că foile rusescĭ d'acolo, care în tóte celelalte cestiunĭ suntŭ supuse unei aspre censurĭ, predică pe faţă ca Rusia sĕ ocupe Bulgaria şi scriu colóne întregĭ făcêndŭ contemplaţiunĭ rĕsboinice. Chiar şi călĕtoria ce o va întreprinde Ţarulŭ, nu ca de obiceiu în Iuniu, ci deja în ḑilele acestea pe cóstele Crimeei, cercurile politice d'acolo o aducŭ în legătură cu órecarĭ planurĭ de acţiune ale guvernului. Scopulŭ acestei acţiunĭ ar fi alungarea prinţului Alexandru de pe tronulŭ Bulgariei şi înlocuirea lui cu o persónă devotată Rusiei.

Pe de altă parte în Constantinopolŭ, atâtŭ în cercurile Porţii, câtŭ şi în cele diplomatice domnesce o mare îngrijire. Pregătirile rĕsboinice ale Greciei inspiră Porţii mare nelinişte şi de aceea pregătirile militare le urméză Turcia cu unŭ zelŭ neslăbitŭ. Unŭ nou regimentŭ de cavaleriă e în formare şi fortificarea Dardanelelorŭ e aprópe terminată.

In Atena, ultimulŭ consiliu de rĕsboiu s'a pronunţatŭ necondiţiunatŭ pentru pregătirile de rĕsboiu. Cestiunea grecă va lua forme mai actuale îndată ce va dispăré orĭ ce speranţă de vr'o satisfacţiune pe cale pacînică séu diplomatică. Ministerulŭ va cere camerei permisiunea d'a escrie unŭ împrumutŭ forţatŭ, d'a înrola oficerĭ pentru armată şi d'a lua şi alte mĕsurĭ militare şi financiare. Fortificaţiunile în golfulŭ Volo s'au terminatŭ. La Larissa se află 25,000 de ómenĭ, la Tricala şi Arta câte 16,000. In a doua liniă se află 15,000 ómenĭ. Cele două classe de reservă chiămate acum sub arme numĕră 20—29,000 de ómenĭ. Prin urmare dispune până acum Grecia de o oştire de 92—101,000 ómenĭ. In magazine se ḑice că se află o provisiă supranumĕrară de 75,000 puscĭ Gras, 100,000 puscĭ Chassepots şi vr'o 80,000 carabine sistemŭ vechiu, ér numĕrulŭ tunurilorŭ Krupp ce se montéză acum se urcă la 96. Nicĭ unŭ sufletŭ de omŭ nu se gândesce în Grecia la vr'o cedare, spune o telegramă a »Pol. Korr.«, şi chiar rapórtele Grecilorŭ în provinciile turcesc suntŭ încurageatóre.

## Negociările cu România.

»Telegraphulŭ« din Bucurescĭ se ocupă de convenţia comercială dintre Austro-Ungaria şi România. Numitulŭ ḑiarŭ alŭ partidei dela guvernŭ relevéză din nou faptulŭ, că România are d'a face cu două părţĭ distincte, cu interese diametralŭ opuse faţă cu ea, are de-a face adecă cu o Austriă şi cu o Ungariă. Interesele României cu ale Austriei armoniséză, cu ale Ungariei se ciocnescŭ peptişŭ. Acésta e prima stâncă de care se lovescŭ relaţiunile comerciale ale României cu Austro-Ungaria. Vorbindŭ apoi de interpelarea lui Neményi, continuă:

»In viitórele negocierĭ, noi ne presintămŭ cu unŭ totŭ bine definitŭ de interese: scimŭ ce vremŭ, scimŭ ce ne trebue. Nu în asemenĭ condiţiunĭ se aşéḑă Austro-Ungaria la masa verde a desbaterilorŭ; ea aduce două grupurĭ de interese cu totulŭ opuse între ele; ceea ce vré Austria, nu vré Ungaria şi vice-versa.

Nu trebue multă filosofiă, pentru a ghici cine e mai tare. —

Şi antagonismulŭ de interese între Austria şi Ungaria e atâtŭ de adêncŭ, încâtŭ nicĭ nu putemŭ vedé în ce chipŭ s'ar putea şterge. Austria nu numai că are nevoiă de produse agricole, nevoiă pe care doveditŭ e că Ungaria n'o póte satisface, dér ei îi trebue şi unŭ debuşeu pentru produsele industriale, pe care érăşĭ nu'l póte oferi Ungaria.

Cu convenţia dela 1876, vecinii noştri au eşitŭ din încurcătură printr'unŭ mijlocŭ dosnicŭ; ei ne-au închisŭ fruntăria pentru vite, după ce ne asiguraseră esportulŭ. Dér ce-a fostŭ nu se mai prinde — pe d'o parte; pe de altă parte, Austria a suferitŭ multŭ din acéstă închidere a fruntăriei.

Contraḑicerea de interese economice dintre Austria şi Ungaria se întinde şi mai departe decâtŭ relaţiunile cu noi. Se scie că concordatulŭ economicŭ austro-ungar espiră totŭ în anulŭ acesta; se scie érăşĭ că de multă vreme s'au începutŭ negociărĭ între guvernulŭ ungurescŭ şi celŭ austriacŭ; pân'acum însĕ nu s'a ajunsŭ la nicĭ unŭ resultatŭ şi se crede că abia după Pascĭ, adică în a doua jumĕtate a lunei Aprile, înţelegerea se va stabili.

Austro-Ungaria e decĭ cu desevêrşire slabă şi nepregătită. Orĭ cum s'ar întórce lucrurile, acéstă constatare sare în ochii tuturorŭ.

Şi, când aşa stau lucrurile, ce valóre mai póte avea ameninţarea cu resboiulŭ de tarife? Pentru ca resboiulŭ sĕ pótă fi bine condusŭ, sĕ cere ca Austria şi Ungaria sĕ fiă înţelese; şi acésta, cum am vĕḑut'o, nu se póte. Austria are totŭ interesulŭ sĕ trăiască în bună înţelegere cu noi, Ungaria din potrivă; şi acésta din urmă nu póte purta resboiu decâtŭ eşindŭ din uniunea vamală cu Austria. Lucru, care din multe puncte de vedere nu-i póte conveni.

Ş'acum sĕ facemŭ o mică apropiere între modulŭ cum se vorbesce la Pesta şi cum la Viena; diferinţa e unŭ argumentŭ mai multŭ în sprijinulŭ celorŭ mai susŭ lămurite.

Importantulŭ organŭ vienesŭ »Neue freie Presse« a mărturisitŭ pe faţă că încordarea de astă-ḑĭ e resultatulŭ politicei comerciale a Austro-Ungariei şi a datŭ ca esemplu faptulŭ că în 1885 n'a trecutŭ în Austro-Ungaria decâtŭ unŭ singurŭ bou. Acéstă împedecare a esportului nostru de vite ne-a făcutŭ multŭ rĕu, şi d'aci îndărjirea nóstră contra Austro-Ungariei.

Deputatulŭ Nemenyi, în interpelarea s'a, după ce laudă obiectivitatea cu care Ungurii tratéză cestiunea convenţiunii comerciale, şi după ce formuléză o serie de acusărĭ contra nóstră — negreşitŭ, fără a aduce nicĭ cea mai mică probă — ḑice următórele:

»Intr'unŭ cuvêntŭ am vĕḑutŭ că avantagiele acordate nouĕ de convenţiune au fostŭ mereu micşorate, iar desavantagiele înăsprite, pe când cealaltă parte contractantă se folosesce numai de avantagii, încongiurândŭ făţişŭ îndatoririle.«

Distanţa e ca dela cerŭ la pămêntŭ.

Constatămŭ numai faptulŭ şi n'avemŭ nicĭ decum, poftă sĕ combatemŭ acusarea d-lui Neményi. O face »Noue freie Presse« pentru noi. E curiosŭ totuşĭ că tocmai noi

fugimŭ d'o stare de lucrurĭ care ne-a datŭ tóte folósele, fără a ne impune nicĭ o îndatorire.

## SCIRILE ḌILEI.

Reuniunea de „cultură maghiară« din comitatulŭ *Torontalŭ* a trimisŭ câte unŭ apelŭ în tótă ţéra, pentru ca sĕ contribuéscă pentru acéstă reuniune, care era o mare misiune naţională, şi trebue sĕ se lupte cu multe greutăţĭ, ce le întêmpină din partea Valachilorŭ şi Sêrbilorŭ.« — Şi noi o spunemŭ curatŭ că se cară apă cu ciurulŭ, suntŭ invincibile greutăţile, de s'ar da peste capŭ „patrioţii."

—x—

Numĕróse familii sĕrace din suburbiile *Cluşiului* se pregătescŭ sĕ emigreze în America, spunŭ foile unguresci. — De ce nu le ajutaţĭ »patrioţilorŭ« de gură? Étă terenŭ sĕ-şĭ arate „Kulturegyletulŭ" binefacerile, ér nu sĕ umble cu mâţa'n sacŭ.

—x—

In *Aiudŭ* graséză în mare mĕsură inflamaţiunea de gâtŭ.

—x—

S'au mai înscrisŭ pentru a fi „cultivaţĭ« de »Kulturegylet" pentru taxa de 10 fl, următorii „Românĭ," pe carĭ îi publicămŭ cu numele lorŭ »patriotice:" *Pop György, Drotár Mihály, Duducz Péter.* — Incă de trei uscăturĭ a scăpatŭ némulŭ românescŭ. E şi timpulŭ, sĕ rĕmână arborele românescŭ verde şi frumosŭ.

—x—

Tóte birturile din *Cluşiu* au câte o devisă ca reclamă, care după „Ellenzék" sună astfelŭ: »Nil vinum nisi hungaricum!" — Asta o credemŭ şi noi, dovadă creerii ameţiţĭ ai şoviniştilorŭ.

—x—

»Ce va sĕ ḍică acésta? esclamă »Ellenzék." Magistratulŭ oraşului *Lugoşŭ* corespondéză în limba germană cu celelalte magistrate ale oraşelorŭ. Ce ḍice la asta ministrulŭ Tisza? Ce obrăznicià esle acésta?" — Ce sĕ fiă jupâne »Ellenzék"? Magistratulŭ din Lugoşŭ se folosesce de drepturile ce i le dă legea.

—x—

După o statistică oficială în *Ungaria* suntŭ 15,000 de surdo-muţĭ. — Şi toţĭ aceştia suntŭ trecuţĭ ca Maghiarĭ, pentru că sciu »patrioţii,« că aceştia nu-i potŭ da de minciună.

—x—

Se pare că socialismulŭ a străbătutŭ şi în *Constantinopolŭ*, căcĭ lucrătorii de acolo au făcutŭ grevă. Conducĕtorulŭ lorŭ e »mâna cea négră,« pe care nu-o cunoscŭ, atâta însĕ sciu, că locuesce în Londra,

—x—

Secretarulŭ băncei populare din *Triest* s'a sinucisŭ. Causa sinuciderei este unŭ escedentŭ de 67,000 fl. din banca populară.

—x—

Guvernulŭ francesŭ caută femei, carĭ arŭ voi sĕ mérgă în *Caledonia*, între Francesii deportaţĭ acolo pentru crime. Numĕrulŭ bărbaţilorŭ deportaţĭ în Caledonia se urcă la 674. Faţă de acéstă circulară a guvernului francesŭ se întêmplă şi abusurĭ. O tînĕră princesă de 17 anĭ a primitŭ următórea scrisóre: »Unŭ ucigaşŭ de 50 de anĭ, deportatŭ pe viaţă în Caledonia, te rógă sĕ-i dai mâna şi inima D-tale.«

—x—

## Imbrăcişarea causei învĕţămêntului în Sĕlagiu.

*Din marginea Şimleului* 1/13 Martie 1886.

'Mĭ stă înainte acelŭ numĕrŭ din preţuita »Gazetă« în care se escrie concursŭ la 9 premii din partea comitetului desp. XI. (Sĕlagiu) alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru lit. română şi cultura poporului românŭ,« menite pentru cei mai desterĭ învĕţătorĭ românĭ din Sĕlagiu.

O faptă démnă de imitatŭ şi vrednică de laudă este acésta. Precum se vede inteligenţa română din Sĕlagiu s'a convinsŭ despre aceea, că, décă nu avemŭ învĕţătorĭ bunĭ, nu avemŭ nicĭ scóle bune şi apci fără de acestea poporulŭ nostru nu va înainta nicĭ într'o privinţă.

Din acestŭ motivŭ inteligenţa română a aflatŭ de bine a îndemna pe învĕţătorii Selăgenĭ — carĭ de altmintrelea cu puţine escepţiunĭ, amŭ puté ḍice cu consciinţa curată, că suntŭ cei mai diligenţĭ şi mai conscii de chiămarea lorŭ dintre toţĭ învĕţătorii ţinuturilorŭ locuite de Românĭ — şi prin premiărĭ de acestea, a voitŭ a-i îndemna mai cu deadinsulŭ la implinirea şi mai cu conscienţiositate a oficiului şi grelei lorŭ chiămărĭ.

In anulŭ trecutŭ încă a împărţitŭ acestŭ despărţĕmêntŭ premii celorŭ mai desterĭ învĕţătorĭ Selăgenĭ — dér numai cincĭ.

Acuma, precum se vede, inteligenţa română de aicĭ este mai animată şi astfelŭ numĕrulŭ premiilorŭ l'a rădicatŭ la 9, ca aşa în acestŭ anŭ mai mulţĭ docenţĭ sĕ pótă fi premiaţĭ.

Onóre acestorŭ domnĭ, carĭ ducŭ cârma despărţămêntului şi 'şĭ-au adusŭ aminte de îmbărbătarea învĕţătorilorŭ şi prin acésta şi de a învĕţămêntului poporalŭ la noi în Sĕlagiu. Resplătéscă Dumneḍeu marinimoşilorŭ donatorĭ, pentru darurile aduse pe altarulŭ culturei poporului nostru şi fiă ca pe venitorŭ sĕ aibă mai mulţĭ asemenea imitatorĭ, căcĭ numai aşa vomŭ puté spera şi noi la unŭ venitorŭ fericitŭ.

E fórte frumosŭ a vedé şi condiţiunile, carĭ le pune despărţĕmêntulŭ faţă de cei ce vorŭ a concurge la vreunulŭ din aceste premii, deórece, pre lângă aceea, că 'şĭ-au împlinitŭ cu cea mai mare acurateţă chiămarea de a propaga cultura între poporulŭ ruralŭ, respectivii trebue sĕ fiă şi membrii ai despărţĕmêntului şi a „reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ Selagienĭ", adăugêndŭ frumósa condiţiune: ca tacsele de membrii sĕ şi le fi răfuitŭ regulatŭ.

Au fostŭ cu multă atenţiune domnii membrii ai comitetului şi asupra instruirei scolarilorŭ repetiţionalĭ, asupra observărei planului de învĕţămêntŭ, asupra progresului făcutŭ în industria de casă şi a economiei de câmpŭ, declarândŭ în escrierea de concursŭ că: la premiulŭ 6 în deosebĭ pre lângă alte condiţiunĭ se vorŭ preferi învĕţătorii, carĭ vorŭ escela întru instruirea industriei de casă şi vorŭ espune la adunarea generală a despărţĕmêntului, ce se va ţiné în acestŭ anŭ, cele mai perfecte lucrărĭ de industriă de casă, gătite de şcolarĭ; ér la conferirea premiului 7 vorŭ fi preferiţĭ acei docenţĭ, carĭ în decursulŭ anului scolasticŭ au progresatŭ mai multŭ în propunerea practică a economiei de câmpŭ.

Lucru fórte înţeleptŭ acesta! Eu însĕ rogŭ pe on. comitetŭ alŭ desp. XI sĕ nu ia în nume de rĕu, décă i-aşŭ mai aduce ceva aminte, la ce încă ar fi trebuitŭ sĕ fiă cu mare atenţiune, şi adecă: E lucru sciutŭ, că fórte puţinĭ dintre învĕţătorii nostri poporalĭ se ocupă cu literatura,—primulŭ locŭ—cu cea *pedagogică*, şi în al doilea locŭ cu cea *poporală*. Apoi ce e mai scumpŭ, ca aceştĭ doi ramĭ ai literaturei!?... Aşa credŭ, că nimica. Apoi de nu cu literatura pedagogică, care pretinde cunoscinţe mai întinse, — cu lăţirea celei poporale de sigurŭ nimenea ar fi mai multŭ chiămatŭ ca învĕţătorulŭ. Elŭ este acela, care trăeşte între poporŭ, aude tóte povestile, fabulele, miturile, pĕcăliturile, cântecele, chiuiturile, colindele, ghiciturile, provorbele, descântecele ş. a. şi vede tóte datinele aceluia, prin urmare elŭ ar fi chiămatŭ mai de aprópe a aduna tóte aceste mărgăritare scumpe a naţiunei nóstre române. — Aşa déră ar fi făcutŭ fórte bine on. membrii ai comitetului, décă ar fi luatŭ în consideraţiune şi acéstă împrejurare şi astfelŭ ar încuragia şi îndemna prin escrierea unui premiu pre docenţĭ ca sĕ se ocupe, décă nu cu ambe aceste specii a literaturei, baremĭ cu cea poporală şi cu deosebire cu cea din Sĕlagiu.

Acésta însĕ o atinseiu numai ca sĕ aducŭ aminte on. comitetŭ, că ce ne mai lipseşte, dér o lasŭ în bună chibzuială aceluia şi mĕ voiu adresa cu vre-o douĕ-tre, cuvinte către bunii mei colegĭ:

Fraţilorŭ învĕţătorĭ din Sĕlagiu! Către voi mĕ întorcŭ şi vĕ rogŭ, ca precum în anulŭ trecutŭ, când deja erau escrise numai cincĭ premii, v'aţĭ făcutŭ destulŭ scumpei nóstre chiămărĭ şi a'ţĭ concursŭ în unŭ numĕrŭ aşa de mare, încâtŭ on. comitetŭ a avutŭ multŭ de a chibzuí şi a se cugeta, că pe carĭ sĕ alégă dintre atâţa spre a fi premiaţĭ, aşa şi acuma vĕ faceţĭ şi respective împliniţĭ scumpa vóstră chiămare cu sinceritate şi apoi cu inimă liniscită concurgeţĭ şi de astădată în numĕrŭ câtŭ de mare, deórece este vorba de remuenerarea ostenelelorŭ vóstre, puse întru cultivarea scumpei nóstre ginte tinere. — Nisuiţi-vĕ a arĕta şi cu astă ocasiune on. inteligenţe române, şi cu deosebire on. comitetŭ a desp. XI, că învĕţătorulŭ românŭ din Sĕlagiu, ca în totdéuna, aşa şi acuma. e vrednicŭ de numele şi chiămarea sa.

*Sentinela.*

## Carmen Sylva.

D-lŭ *Alfred Marchand*, unŭ distinsŭ publicistŭ din Parisŭ, a publicatŭ în ḍiarulŭ „Le Temps" unŭ articulŭ bibliograficŭ asupra nuvelelorŭ Reginei României *Elisabeta*, cunoscută sub pseudonimulŭ „Carmen Sylva", traduse în limba francesă de d-lŭ Salles. Reproducemŭ acelŭ articulŭ după traducerea făcută de „Românulŭ":

Nuvela este unŭ genŭ seducĕtorŭ, care arétă pornire în deosebĭ viue şi care se asémănă în destulŭ, în mai multe puncte, în genulŭ celui care presintă cugetarea moralistului. Nuvela presupune, la celŭ care o cultivă, talentulŭ d'a concentra mai multe observaţiunĭ într'unŭ cadru fórte restrênsŭ. Ea cere o mare uşurinţă a mânei ş'a mişcărilorŭ unei deosebite egalităţĭ. Trebue a desina c'o singură trăsură o situaţiune şi a trage din ea, printr'o repede desvoltare, consecinţe mişcătóre séu comice. Ceea ce are comunŭ cu macsima, cu cugetarea moralistului, este că ea face a se cugeta şi lasă a se gâci mai multŭ decâtŭ ceea ce ḍice; face din cititorŭ colaboratorulŭ autorului şi ii lasă grija d'a sfêrşi în spiritulŭ sĕu ceea ce în carte nu este decâtŭ indicatŭ. Tocmai acéstă participare la labórea composiţiunei, cu bucuria şi neliniştea ei, cu durerile şi rĕsplătirile sale, constitue una din marile plăcerĭ ale citirei nuvelelorŭ.

Voiţĭ sĕ aveţĭ acéstă mare plăcere? Citiţi volumulŭ publicatŭ de Carmen Sylva ş'a cărui tradiţiune ne o dă d. Salles. In elŭ sĕ găsescŭ observaţiunĭ interesante, adesea chiar profunde, asupra inimei omenescĭ, arta d'a le presinta sub formă de recitărĭ fórte scurte, mai tóte

## FOILETONŬ.

### O privire asupra scrierilorŭ poporale.

(Urmare.)

Sĕ nu creadă cineva, că cărţile pentru tinerime au d'a se mişca în privinţa alegerii materiei şi a limbei mai numai în sfera ângustă a copilului, a întreţiné pe copilŭ prin istorii despre copii şi a ilustra subiectulŭ prin esemple luate din viéţa copiilorŭ. Chiar Herbart ḍice; »Copilulŭ nu se simte bine, că este micŭ; elŭ ar vrea sĕ fiă unŭ bărbatŭ. Intréga privire a unui copilŭ bine dispusŭ şi bine desvoltatŭ trece peste figura lui, şi, décă elŭ are optŭ anĭ de etate: orisontulŭ lui trece peste tóte istoriile copilărescĭ.« Unŭ altŭ pedagogŭ ḍice, că cu copii nu trebue sĕ tratămŭ copilăresce. Cum ar puté deveni ei bărbaţĭ, décă tu escĭ unŭ copilŭ? După cum bărbatulŭ iubesce pe copilŭ, tocmai aşa iubesce şi copilulŭ pe bărbatŭ. Iubire şi stimă reciprocă. Numai atuncĭ instruimŭ şi educămŭ totodată, décă putemŭ atrage pe copilŭ. Scrierile poporale sĕ aibă mai cu sémă în vedere viitorulŭ tinĕrului cetitorŭ.

Ḍicemŭ dér, că fiecare scriere menită pentru tinerĭ şi bĕtrânĭ sĕ aibă în vedere unŭ anumitŭ şi hotărîtŭ cercŭ de cetitorĭ nisuindŭ ai înălţa gradatŭ.

Totŭ ce este pré multŭ séu pré puţinŭ, pré superiorŭ séu pré inferiorŭ sĕ se ignoreze cu totulŭ. Acuităţĭ juristice, beţiă de cuvinte şi felŭ de felŭ de frase scâlciate, construcţiunĭ ad sinesiu, nonsensurĭ limbistice, deducţiunĭ forţate nelogice şi nenaturale n'au locŭ în scrierile pentru tinerime. De asemenea certurĭ bisericescĭ, religióse, sociale, nenţelegerĭ politice suntŭ d'a se ignora totalŭ. Scrierĭ didactice de cuprinsŭ curatŭ religiosŭ şi acelea, în carĭ obvinŭ veritàţĭ profunde ale religiunii, espectorărĭ şi conjecturĭ doctrinare teologice întrecŭ puterea de cuprindere a tinerimii; ba chiar şi unele scrierĭ în carĭ deşi se recunoscŭ óre carĭ veritàţĭ conforme chiar cu viéţa copiilorŭ, luate în modŭ copilărescŭ imediatŭ din cerculŭ intuiţiunii lorŭ şi potrivite modului lorŭ de cugetare, dér ale cărorŭ subjecte se propunŭ şi se tratéză în modŭ puţinŭ seriosŭ, chiar copilărescŭ, nu suntŭ de locŭ de recomêndatŭ.

Venimŭ acum la alŭ doilea punctŭ, la forma unei scrierĭ.

Forma pentru valórea unei scrierĭ menite a instrui şi educa totodată tinerimea nu este mai puţinŭ decisivă decâtŭ cuprinsulŭ. Pré adevĕratŭ şi nu mai încape nicĭ o îndoiélă, că scrierile de acestŭ genŭ au d'a înavuţi mai ântêiu cunoscinţele şi sciinţele cetitorului, d'ai ageri mintea şi d'ai nobila inima, dér ele mai suntŭ menite a face pe cititorŭ sĕ simtă dulcéţa limbei sale, a'i nobila gustulŭ esteticŭ, a'i înviora şi conduce fantasia. Sublimulŭ şi adevĕrulŭ facŭ pré puţină impresiune séu de locŭ, de nu vorŭ fi îmbrăcate aceste puncte principale într'unŭ vĕstmêntŭ corĕspunḍĕtorŭ materiei şi cuprinsului.

Nu scimŭ noi chiar din esperiinţele ḍilnice, cum stilulŭ, limbagiulŭ, pré de multe orĭ influinţéză şi convinge mai curêndŭ decâtŭ cuprinsulŭ? Sĕ se observe dér: cartea trebue sĕ fiă corectă în espresiunĭ, ca nu cumva una sĕ gândéscă şi altŭ înţelesŭ sĕ dea gândirei sale în scrisŭ. Espresiunĭ incorecte, pline de barbarismŭ, cu cuvinte ne'ncetăţenite la maioritatea preponderantă a poporului românŭ sĕ se ocoléscă. Ele dau ansă la nenţelegerĭ séu facŭ scrierea greu de înţelesŭ. Localismii şi provincialismii trebue cu mare precauţiune folosiţĭ, mai cu sémă décă scrierea nu e numai pentru unŭ cercŭ restrînsŭ de cetitorĭ.

Imbălările limbistice sĕ se respingă cu dispreţulŭ meritatŭ. Stilulŭ şi modulŭ de esprimare sĕ fiă logicŭ. Corectitatea formei este cea dintêiu din principalele condiţiunĭ ale unei scrierĭ bune. Condiţiunile principale, carĭ suntŭ indispensabile orĭ-cărei scrierĭ, ce atinge stilulŭ şi ortografia. suntŭ;

1. Cunóscerea nu numai a limbei materne romănescĭ, ci a limbei naţionale românescĭ. Fără cunóscerea dicţiunarului întregŭ românescŭ alŭ limbei, numai cu limba maternă învĕţată în familiă, în comună séu fiă şi în o provinciă întrégă din cele locuite de Românĭ, nicĭ unŭ

mişcătóre, şi din când în când, dramatice, o dibăciă evidentă d'a produce efectulŭ dorilŭ prin câteva trăsurĭ bine alese. Inspiraţiunea acestorŭ micĭ opere delicate este melancolică şi s'o spunemŭ cum este, pessimistă. Dér, nu s'a observatŭ în destulŭ, şi mě grăbescŭ s'adaugŭ că este pessimism şi pessimism. Este pessimismulŭ misantropicŭ şi rĕu-făcĕtorŭ, care caută mai multŭ partea meschină, ridiculă şi odiósă a ómenilorŭ ş'a lucrurilorŭ şi 'şĭ rĕsbună într'acésta prin ironia rece, sécă şi nemilósă. Acestŭ simţimêntŭ şi acéstă artă, care se găsesce de esemplu la Flaubert, lasă o impresiune sécă, repulsivă şi neproducĕtóre.

Mai este unŭ altŭ pessimismŭ, care purcede din simţĕmêntulŭ totŭ atâtŭ de clarŭ alŭ miseriei universale, dér care unesce la acest simţimêntŭ religiunea suferinţei ş'a cărui secretă ambiţiune ar fi d'a ne face sĕ iubimŭ pe victimele vieţei după cum însaşĭ le iubesce. Acestŭ passimism filantropicŭ, bine-făcĕtorŭ, este simţĕmêntulŭ pe care'lŭ are Carmen Sylva şi pe care urcarea sa pe unulŭ din tronurile Europei n'o împedică d'a se coborî în adênculŭ vieţei omenescĭ, d'a compătimi cu durerile şi infirmităţile pe carĭ le găsesce şi le caută aci, nu pentru a'şĭ rîde de ele, dér pentru a se incerca sĕ le vindece séu celŭ puţinŭ sĕ le uşureze. Acestŭ fiorŭ dulce, duiosŭ şi producĕtorŭ alŭ compătimirei parcurge, însufleţesce picturile sale cele mai dureróse şi mai triste şi le ia ceea-ce ar face sĕ pérdă din vioiciunea lorŭ şi sĕ aibă ca descuragiatorŭ. Citiţĭ volumulŭ sĕu, şi impresiunea din urmă pe care o va lăsa în sufletulŭ d-vóstre va fi impresiunea cea mai nobilă pe care omulŭ póte s'o aibă, impresiunea divină a milei. Ce altŭ elogiu mai mare se póte face unei cărţĭ?

## Elena Teodorini.

La representaţiunea de Lunĭ séra, dată în Teatrulŭ Naţionalŭ din Bucurescĭ, cu care ocasiune d-şóra Elena Teodorini a fostŭ sĕrbătorită de publiculŭ bucuresceanŭ, s'au împărţitŭ următórele poesii făcute în onórea artistei, pe care le reproducemŭ după „Voinţa Naţională.“

*Domnişórei Elena Teodorini*
*Cantatrice celebră.*

Lumea tótă sĕ întrébă:
In fumósa ta cunună,
Pentr'unŭ firişorŭ de érbă,
Mai e locŭ unde sĕ-lŭ pună?

Dér eu ştiu că nu mai este.
Arta, ḑina vieţei tale,
Iţĭ aşterne ca'n poveste
Numai florĭ în a ta cale.

Lasă déră pân' la tine
Sĕ ajungă viersulŭ meu,
E unŭ cântŭ pe córde line
Multŭ mai slabŭ de câtŭ alŭ tĕu;

Iusĕ ţi-lŭ vorŭ spune tare
Sufletele cele multe,
Ce cu focŭ şi admirare
Vinŭ pe tine sĕ te asculte!

*Bucurescĭ*, Martie 1886 — *Veronica Micle.*

*Celebrei artiste române*
*Elena Teodorini.*

Măiastră cântăréţă cu glasŭ desmierdătorŭ,
O divă multŭ iubită cu sufletŭ simţitorŭ,
Când pieptulŭ tĕu, comóră, isvorŭ de melodie
Revarsă peste inimĭ o plóie d'armonie,
Din glasulŭ tĕu se înşiră şi curgŭ mărgăritare
Ce'n inimă străbate.. în inimĭ simţitóre.
Regină 'ntre artiste... mai multŭ de câtŭ regină,
Căcĭ lumea ce te-ascultă la glasulŭ tĕu se închină,
Mai multŭ de câtŭ unŭ rege, de câtŭ unŭ împĕratŭ
Ce n'are de câtŭ sceptru şi-unŭ capŭ încoronatŭ;
Artistă, tu ai totulŭ: unŭ glasŭ fermecătorŭ
Şi inimele lumei e întregulŭ tĕu poporŭ.
. . . . . . . . . . . . . . . . . . . .
Privighetóre dulce şi scump'a României
Sublimă cântăreaţă din cuibulŭ Olteniei.
Din lume reintórsă cu fruntea 'mpodobită
D'a gloriei podóbă, artistă fericită.
Tu, care ai dusŭ departe cu glorie prin lume
Renumele d'artistă şi-alŭ ţĕrei tale nume,
Adĭ patria ta scumpă, dorită, doritóre,
Admiră şi salută p'a ei privighetóre.
Artiste în astă lume suntŭ multe... Dér tu eştĭ
Privighetórea dulce a ţĕrei româneşcĭ.

1886, Martie 17. — *Studenţii Universitarĭ.*

La ovaţiunea ce i-au făcut'o studenţii universitarĭ d-şóra Elena Teodorini le-a rĕspunsŭ trimiţĕndu-le următórea scrisóre:

Bucuriile ca şi durerile cele marĭ suntŭ totdéuna tăcute; de aceea sĕ nu fiţĭ surprinşĭ, décă în faţa măreţului spectacolŭ de asérâ, cuprinsă de o emoţiune adâncă, amŭ remasŭ aprópe mută.

Totŭ ce mintea mea póte visa ca satisfacţiune sufletească, eu am simţit'o aséră în faţa vóstră.

Entusiasmulŭ vostru m'a mişcatŭ putenicŭ şi mĕ simţeam mândră d'a fi Româncă, d'a fi fiică a acestei rasse, care a născutŭ eroi şi martirĭ şi care, ca şi în trecutŭ, păstréză unŭ sufletŭ caldŭ şi generosŭ, gândirĭ nobile şi măreţe.

Aşŭ fi vrutŭ sĕ am mii de mânĭ sĕ vi le întindŭ pe tóte şi într'o strîngere cordială sĕ vĕ numescŭ pe toţĭ fraţii mei.

Nu vĕ potŭ mulţumi altfelŭ decâtŭ promiţĕndu-vĕ d'a mĕ întórce desŭ în ţéra mea, pentru a simţi din nou inima-mĭ bătĕndŭ cu a vóstră.

Aţĭ strigatŭ: trăiască privighetórea României!, eu voiu striga, şi din tótă inima: trăiască tinerimea română, speranţa, şi gloria patriei nóstre!

## DIVERSE.

**Averea lui Rothschild.** Este în generalŭ cunoscutŭ, cumcă capitalulŭ mobilŭ se află în cea mai mare parte în mânile Jidanilorŭ; mai puţinŭ cunoscutŭ însĕ este, că şi capitalulŭ imobilŭ se adună totŭ mai multŭ în mânile Evreilorŭ. Abia dela 1848 le este permisŭ de pildă în Austria de a-şĭ căştiga avere, în Ungaria abia dela 1862, şi étă că Rothschild este celŭ mai mare capitalistŭ. Elŭ posede în Boemia moşii de 7 orĭ mai multe, ca întréga familiă împĕrătéscă. Cele 60 de familiĭ de nobilĭ din Boemia posedŭ moşiĭ în Boemia abia de 4 orĭ mai multe decâtŭ Rothschild singurŭ şi acesta numai de 37 de anĭ. La acésta se adaugă posesiunile lui Rothschild în Austria inferióră, Moravia, Silesia, Ungaria, apoi în Franţa, Germania, Spania, Italia, America şi aşa mai departe. Castelulŭ Ferrieres din Franţa, care aparţine lui Rothschild şi întrece în luxŭ şi eleganţă tóte castelele regescĭ din lume, este încungiuratŭ de o moşiă de 100,000 de jughĕre, care aparţinŭ totŭ lui Rothschild. Tóte imobilele aparţinĕtóre de acestŭ castelŭ facŭ de douĕ orĭ mai multŭ decâtŭ întréga avere a tuturorŭ ordinelorŭ bisericescĭ din tótă Franţa. Afară de Rothschild suntŭ în Franţa încă o mulţime de banchierĭ jidanĭ, dintre carĭ, fiecare posede mai multŭ de 50,000 jughĕre de pămêntŭ. Totŭ asemenea aparţinŭ lui Rothschild tóte viile mai însemnate ale Franţei. In Ungaria, unde până la 1862 nu poseda nicĭ unŭ Evreu pămênturĭ, aparţine de es. jumĕtate din comitatulŭ Neutra baronului Popper şi posesorii de mai înainte cea mai mare parte emigréză. Nu de multŭ cumpĕră unŭ Jidanŭ anume Deutsch la Cincĭ-bisericĭ unŭ domeniu de 200,000 de jughĕre. In Galiţia aparţinŭ 80% a întregului pămêntŭ, aşadéră 4/5 numai Evreilorŭ şi numai 1/5 locuitorilorŭ străvechĭ. Averea lui Rothschild se urcă după spusa unora la 20,000 milióne. Pentru ca cetitorii noştrii sĕ-şĭ pótă face o ideă de suma acésta, ḑicemŭ următórele: Dacă suma ar fi dată cu 5%, atuncĭ interesele pe anŭ ar fi 1,000,000,000 fl., pentru o ḑi mai multŭ ca 2.500,000 fl. Aşadéră dacă ar voi Rothschild sĕ consume numai interesele, atuncĭ are sĕ speseze pe fiecare ḑi 2.500,000 fl. Unŭ funcţiunarŭ, care are o plată anuală de 1000 fl. ar trebui sĕ trăiéscă 2500 de anĭ, pentru ca salarulŭ lui adunatŭ se facă atâta, câte interese póte consuma Rothschild pe ḑi.

## BIBLIOGRAFIĂ.

*Cura naturală* séu metodulŭ curei cu apă rece, din lipsa de prenumeranţĭ nu va eşi la publicitate în luna lui Aprilie precum s'a anunţatŭ, şi prin urmare terminulŭ prenumeraţiunei sĕ amână până în finea lui Aprilie st. n. Acestŭ opşior sĕ recomênda fiă cărui omŭ cu familie ba şi multorŭ junĭ — dér cu deosebĭ P. st. Domni preoţĭ, notarĭ şi învĕţătorĭ dela sate, unde nu sĕ prea află medicĭ la îndămână şi până la sosirea atărui medicŭ în casurĭ urgente, se vorŭ putea folosi de acestŭ indrumariu practicŭ în feliulŭ sĕu, care sĕ póte abona în terminulŭ mai susŭ indicatŭ dela autorulŭ Grigoriu T. *Miculescu* în B. Szarvas — comitatulŭ Békés — cu 55 cr. esemplarulŭ cu posta-porto cu totŭ, era dela 8 esemplare abonate, alŭ 9-lea sĕ dă gratisŭ. Metodulŭ curei cu apă rece e uniculŭ metodŭ raţionalŭ basatŭ pe forţa naturei şi prin care sĕ potŭ vindeca orĭ ce bóle învechite şi inrădăcinate în corpulŭ omului fără spese marĭ şi fără de frica urmărilorŭ ultimative, acestŭ opşiorŭ va face marĭ şi bune serviţii cu deosebĭ acelora, cărora le lipsescŭ mijlócele de a cerceta băile séu scaldele de cură naturală şi folosindu-sĕ de acestŭ indrumariu sĕ vorŭ putea a casĕ curaşĭ ţinêndu-sĕ strinsŭ de celea prescrisĕ vorŭ ajunge la resultate splendide.

## Mulţămită publică.

Pentru numerósele dovedĭ de simpatiă şi de durere manifestate din incidentulŭ perderei scumpului şi multŭ iubitului soţŭ şi tată

STOJAN MIHALOVICĬ

precum şi pentru numerósa participare la înmormântarea lui, îşĭ esprimă cea mai sinceră mulţămire

*Jalnica Familiă.*



Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

scriitorŭ nu va merge departe, nicĭ chiarŭ în casŭ când ar cunósce şi ḑece limbĭ străine. Póte scrie bine unulŭ ca acela în orĭ-care altă limbă, numai românesce nu

2. Observarea de rigóre a tuturorŭ regulelorŭ gramaticale ale limbei, asupra cărora nu mai încape nicĭ o dispută între filologĭ.

3. In tóte limbile suntŭ escepţiunĭ, în unele fórte multe. Suntŭ şi cestiunĭ gramaticale încă nedecise, de carĭ ḑicŭ gramaticii: »sub judice lis est,« adecă suntŭ casurĭ în carĭ încape discuţiune, pănăce urméză vre-o invoire — cum amŭ ḑice »conventiune.« In astfeliu de casurĭ până la analisa finală trebue sĕ fimŭ câtŭ se póte de toleranţĭ.

4. Inlocuirea barbarismilorŭ şi cuvintelorŭ strĕine din limbă cu vorbe curatŭ românescĭ vechĭ şi cunoscute de toţĭ Românii séu de partea cea mai mare dintrînşii, orĭ şi restabilite din limba clasică ca de anĭ 30 încóce, din epoca redeşteptării naţionale şi aḑĭ usitate atâtŭ la cei mai bunĭ scriitorĭ ai noştri câtŭ şi în legislaţiunea românéscă, în actele publice, în traducţiunile mai nouĕ ale cărţilorŭ sacre.

5. Ortografia »Academiei române,« ca forulŭ celŭ mai competentŭ.

Étă condiţiunĭ nestrămutate, carĭ sĕ cerŭ dela o carte bine scrisă românesce.

Espunerea materiei are sĕ fiă mai departe populară fără d'a degenera în trivialităţĭ şi corupţiunĭ stilistice, în jargóne de strade, de mahala fără căpătîiu. Infăţişarea ideilorŭ sĕ fiă limpede şi inţelegibilă, éră nu nesigură, ca sĕ lase îndoiélă în sufletulŭ cetitorului d'a inţelege pe găcite, pe întunericŭ. Ideile trebue înfăţişate în stilŭ simplu déră convingĕtorŭ, plinŭ de putere, linişlitŭ nu ostenitŭ, caldŭ déră nicĭ-odată afectatŭ. Nicĭ construcţiunĭ de proposiţiunĭ grele, nicĭ periódele, nicĭ idei fantastice — cu atâtŭ mai puţinŭ alegoriile retoricei facŭ stilulŭ frumosŭ. Ceea-ce face stilulŭ frumosŭ şi atrăgĕtorŭ este adevĕrulŭ naturalŭ, ce elŭ espune, este claritatea cu carea caracteriséză elŭ obiectulŭ — înfăţişându-ni-lŭ în modŭ intuitivŭ şi prin urmare convingĕtorŭ. Steriotipele interjecţiunei afectate ah! şi of! vinŭ în unele scrierĭ cu grămada. Ast-felŭ de espectoraţiunĭ sentimentale sub nicĭ unŭ raportŭ n'au locŭ în scrierile didactice menite pentru tinerime, căcĭ noi pururea avem în vedere didactica şi educarea poporului în adevĕratulŭ sensŭ alŭ cuvêntului. Şi frasele stereotipe, décă se repeţescŭ desŭ, bună-óră: »era aşa, şi nu era aşa; era sĕ fiă, trebuia sĕ fiă; era lucru firescŭ sĕ fiă,« facŭ stilulŭ neplăcutŭ, décă nu chiarŭ respingĕtorŭ.

Ar mai rĕmânea sĕ vorbimŭ puţinŭ şi despre întocmirea unei cărţĭ. Deşi adjustarea s'arŭ părea lucru mai secundarŭ, cu tóte astea trebue sĕ ḑicemŭ ceva şi despre acésta, — mai alesŭ că la noi nu se ţine calea de mijlocŭ. La noi cărţile orĭ se tipărescŭ şi broşuréză într'unŭ modŭ de totŭ negligentŭ atâtŭ ce atinge tipariulŭ, câtŭ şi ce se ţine de formatŭ şi hârtiă, de capeţĭ aversiune mare de ele; orĭ se adjustéză în modŭ pré elegantŭ pe hârtiă de totŭ luciă, de-ţĭ strică ochii. Apoi scumpetea? Sĕ ne spunemŭ părerea în modŭ sincerŭ.

Lucru de căpeteniă este sĕ nu fimŭ duşĭ în eróre a judeca cuprinsulŭ scrierii după forma esterióră. Tiparulŭ sĕ fiă legibilŭ. Unŭ tiparŭ pré finŭ vatĕmă vederea. Hârtia sĕ fiă solidă, netedă (bine satinată), şi d'o tăriă corĕspunḑĕtóre. Décă suntŭ şi ilustraţiunĭ, acelea sĕ fiă fidele copii de pe natură; éră în cuprinderea şi înfăţişarea lorŭ îngrijite. Tablourĭ şi caricaturĭ, espunerĭ scandalóse nu se potŭ suferi. Scene despre crime şi lupte sângeróse, carĭ numai la aceea potŭ contribui, se dea impresiunilorŭ înfiorátóre şi păgubitóre o figură tare, o formă tare, trebue eschise cu desĕvêrşire. Legătura cărţii sĕ fiă solidă.

O legătură pompósă ridică pretensiunile tineretului în modŭ păgubitorŭ. Din contră o adjustare simplă dér cu gustŭ lucrată tinde a forma şi stimula gustulŭ moderatŭ alŭ frumosului în cetitorŭ, făcêndu-lŭ sĕ iubéscă ordinea.

(Va urma).

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Aprilie st. n. 1886

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 4% | 101.70 |
| Rentă de hărtiă 5% | 94.75 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 152.75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 99.80 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 127 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 115.50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 105 — |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 105 — |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 105.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.80 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104.80 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104.75 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 100.— |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 120.75 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 123.80 |
| Renta de hărtiă austriacă | 84.55 |
| Renta de arg. austr. | 84.75 |
| Renta de aurŭ austr. | 114.60 |
| Losurile din 1860 | 139.75 |
| Acţiunile băncel austro-ungare | 874 — |
| Act. băncel de creditŭ ung. | 304.25 |
| Act. băncel de creditŭ austr. | 295.50 |
| Argintulŭ —.— Galbinul împărătescĭ | 5.92 |
| Napoleon-d'orĭ | 999.— |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 61.60 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 125.75 |

### Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Martie st. v. 1886.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 92½ | 94½ |
| Renta rom. amort. (5%) | 95½ | 96½ |
| » convert. (6%) | 88— | 89½ |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | 31½ | 33— |
| Credit fonc. rural (7%) | 102½ | 103¼ |
| » „ „ (5%) | 86½ | 87— |
| » » urban (7%) | 99¼ | 100— |
| » » » (6%) | 92½ | 93½ |
| » » » (5%) | 83— | 84— |
| Banca naţională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 14 ¾ | 14— |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2.00— | 2.03 |

### Cursulu pieţei Braşovŭ

din 31 Martie st. n. 1886.

| | Cump. | Vênd. |
|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | 8.65 | 8.68 |
| Argint românesc | 8.60 | 8.65 |
| Napoleon-d'orĭ | 9.97 | 10.— |
| Lire turcescĭ | 11.20 | 11.30 |
| Imperialĭ | 10.20 | 10.30 |
| Galbenĭ | 5.86 | 5.90 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | 100.— | 101.— |
| Ruble Rusescĭ | 124.— | 125.½ |
| Discontulŭ | 7—10 % pe anŭ. | |



## Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

| | |
|---|---|
| Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repeţirĭ în susŭ | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

## Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făsia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézâ din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ de la începutulŭ anului 1886 prin urmare potŭ sĕ aibăcolecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

# Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | — | 7.45 | — |
| Predealŭ | — | — | 12.50 | — |
| | — | — | 1.09 | — |
| Timişŭ | — | — | 1.40 | — |
| Braşovŭ | — | — | 2.27 | — |
| | 6.22 | — | 2.55 | — |
| Feldióra | 7.01 | — | 3.38 | — |
| Apatia | 7.33 | — | 4.17 | — |
| Agostonfalva | 8.01 | — | 4.47 | — |
| Homorodŭ | 8.45 | — | 5.42 | — |
| Haşfaleu | 10.10 | — | 7.37 | — |
| Sighişóra | 10.29 | — | 8.01 | — |
| | 10.39 | — | 8.21 | — |
| Elisabetopole | 11.19 | — | 9.05 | — |
| Mediaşŭ | 11.54 | — | 9 43 | — |
| Copsa micĕ | 12.12 | — | 10.02 | — |
| Micăsasa | 12.56 | — | 6.20 | — |
| Blaşiu | 1.30 | — | 6.59 | — |
| Crăciunelŭ | 1.45 | — | 7.15 | — |
| Teiuşŭ | 2.11 | — | 7.43 | — |
| Aiudŭ | 2.55 | — | 8.29 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 3.17 | — | 8.55 | — |
| Uióra | 3.24 | — | 9.04 | — |
| Cucerdea | 3.31 | — | 9.12 | — |
| Ghirisŭ | 4.09 | — | 10.23 | — |
| Apahida | 5.36 | — | 12.32 | — |
| Clusiu | 5.56 | — | 12.59 | — |
| | 6.08 | — | — | 8.00 |
| Nedeşdu | 6.29 | — | — | 8.34 |
| Ghirbĕu | 6.45 | — | — | 8.59 |
| Aghirişŭ | 7.00 | — | — | 9.34 |
| Stana | 7.26 | — | — | 10.16 |
| Huiedinŭ | 7.48 | — | — | 11.04 |
| Ciucia | 8.28 | — | — | 12.17 |
| Bucia | 8.47 | — | — | 12.47 |
| Bratca | 9.06 | — | — | 1.21 |
| Rév | 9.26 | — | — | 2.05 |
| Mező-Telegd | 10 01 | — | — | 3.08 |
| Fugyi-Vásárhely | 10.20 | — | — | 3.39 |
| Várad-Velinţe | 10.30 | — | — | 3.55 |
| Oradia-mare | 10.37 | — | — | 4.06 |
| | 10.51 | — | 10.37 | — |
| P. Ladány | 12.37 | — | 12 59 | — |
| Szolnok | 2.58 | — | 4.45 | 8.22 |
| Buda-pesta | 6.00 | — | 10.05 | 10.30 |
| Viena | 6.35 | — | 10.50 | — |
| | 3.00 | — | 6.05 | — |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenŭ omnibus | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | — | — | — | — | — |
| Budapesta | 6.47 | — | 3.15 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 10.37 | — | 7.29 | 9.11 | 11.40 |
| P. Ladány | 1.44 | — | 8.27 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 5.33 | — | — | 1.28 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.45 | 2.00 | — |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9.59 | 2 11 | — |
| Mezö-Telegd | — | — | 10.28 | 2.34 | — |
| Rév | — | — | 11.36 | 3.18 | — |
| Bratca | — | — | 12.10 | 3.41 | — |
| Bucia | — | — | 12.43 | 4.01 | — |
| Ciucia | — | — | 1.31 | 4.26 | — |
| Huiedin | — | — | 2.56 | 5.08 | — |
| Stana | — | — | 3.29 | 5.27 | — |
| Aghiriş | — | — | 4.00 | 5.50 | — |
| Ghirbĕu | — | — | 4.18 | 6.02 | — |
| Nedeşdu | — | — | 4.36 | 6.24 | — |
| Cluşiu | — | — | 5.05 | 6.43 | — |
| | 12.05 | — | — | 7.03 | — |
| Apahida | 12.31 | — | — | 7.26 | — |
| Ghiriş | 2.16 | — | — | 8.51 | — |
| Cucerdea | 3.12 | — | — | 9.31 | — |
| | 3.32 | — | — | 9.43 | — |
| Uióra | 3.41 | — | — | 9.51 | — |
| Vinţulŭ de-susŭ | 3.50 | — | — | 9.58 | — |
| Aiudŭ | 4.25 | — | — | 10.24 | — |
| Teiuşŭ | 4.50 | — | — | 10.44 | — |
| Crăciunelŭ | 5.41 | — | — | 11.28 | — |
| Blaşŭ | 6.02 | — | — | 11.44 | — |
| Micăsasa | 6.40 | — | — | 12.18 | — |
| Copşa mic | 7.00 | — | — | 12.36 | — |
| Mediaşŭ | — | — | — | 1.22 | 6.01 |
| Elisabetopole | — | — | — | 1.56 | 6.40 |
| Sigişóra | — | — | — | 2.34 | 7.20 |
| Haşfaleu | — | — | — | 3.02 | 8.01 |
| Homorod | — | — | — | 4.41 | 10.05 |
| Agostonfalva | — | — | — | 5.30 | 11.02 |
| Apatia | — | — | — | 6.03 | 11.37 |
| Feldióra | — | — | — | 6.35 | 12.14 |
| Braşovŭ | — | — | — | 7.14 | 1.09 |
| | — | — | — | — | 1.50 |
| Timişŭ | — | — | — | — | 2.48 |
| Predealŭ | — | — | — | — | 3.23 |
| | — | — | — | — | 4.56 |
| Bucurescĭ | — | — | — | — | 9.40 |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

### Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Teiuşŭ | 11.09 | — | 3.56 |
| Alba-Iulia | 11.46 | — | 4.27 |
| Vinţulŭ de josŭ | 12.20 | — | 4.53 |
| Şibotŭ | 12.52 | — | 5.19 |
| Orăştia | 1.19 | — | 5.41 |
| Simeria (Piski) | 1.48 | — | 6.08 |
| Deva | 2 35 | — | 6.39 |
| Branicĭca | 3.04 | — | 7.04 |
| Ilia | 3.36 | — | 7.29 |
| Gurasada | 3.50 | — | 7.41 |
| Zam | 4.25 | — | 8.12 |
| Soborşin | 5.09 | — | 8.49 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9.29 |
| Conopŭ | 6.18 | — | 9.49 |
| Radna-Lipova | 6.57 | 6.14 | 10.23 |
| Paulişŭ | 7.12 | 6.30 | 10.37 |
| Gyorok | 7.27 | 6.47 | 10.52 |
| Glogovaţŭ | 7.56 | 7.17 | 11.18 |
| Aradŭ | 8.10 | 7.32 | 11.32 |
| Szolnok | 2.39 | 12.00 | 4 53 |
| | 3.16 | 12.14 | 5.10 |
| Budapesta | 7.10 | 2.10 | 8.16 |
| Viena | — | 8.00 | 6.05 |

### Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.00 | 7.15 | — |
| Budapesta | 8.05 | 1.45 | 8 00 |
| Szolnok | 11.02 | 3.44 | 11.40 |
| | 11.12 | 4.02 | 12.00 |
| Aradŭ | 3.37 | 7.53 | 5.25 |
| Glogovaţŭ | 4.13 | — | 6.19 |
| Gyorok | 4.38 | — | 6.46 |
| Paulişŭ | 4.51 | — | 7.00 |
| Radna-Lipova | 5.10 | — | 7.23 |
| Conopŭ | 5.38 | — | 7.51 |
| Bĕrzova | 5.57 | — | 8.10 |
| Soborşin | 6.42 | — | 5.58 |
| Zam | 7.14 | — | 9.28 |
| Gurasada | 7.43 | — | 9.56 |
| Ilia | 8.01 | — | 10.17 |
| Branicĭca | 8.21 | — | 10.38 |
| Deva | 8.47 | — | 11.05 |
| Simeria (Piski) | 9.05 | — | 11.23 |
| Orăştiă | 10.10 | — | 12.24 |
| Şibotŭ | 10.43 | — | 12.53 |
| Vinţulŭ de josŭ | 11.04 | — | 1.22 |
| Alba-Iulia | 11.19 | — | 1.40 |
| Teiuşŭ | 12.05 | — | 2.24 |

### Aradŭ-Timişóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 6.00 | 12.55 | 8.25 |
| Aradulŭ nou | 6.25 | 1.21 | 8.36 |
| Németh-Ságh | 6.50 | 1.46 | 8.54 |
| Vinga | 7.19 | 2.18 | 9.13 |
| Orczifalva | 7.38 | 2.36 | 9.25 |
| Merczifalva | 7.56 | 2.53 | 9.36 |
| Timişóra | 8.42 | 3.40 | 10.06 |

### Simeria (Piski) Petroşenĭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Simeria | 6 30 | 11.50 | 2.23 |
| Streiu | 7.05 | 12.27 | 3.00 |
| Haţegŭ | 7.53 | 1.19 | 3.49 |
| Pui | 8.46 | 2.10 | 4.40 |
| Crivadia | 9.33 | 2.57 | 5.28 |
| Baniţa | 10.11 | 3.35 | 6.07 |
| Petroşenĭ | 10.43 | 4.04 | 6.39 |

### Timişóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timişóra | 6.07 | 12.25 | 5.00 |
| Merczifalva | 6.40 | 1.16 | 5.50 |
| Orczifalva | 6.51 | 1.34 | 6.07 |
| Vinga | 7.08 | 2.04 | 6.32 |
| Németh-Ságh | 7.23 | 2.25 | 6.53 |
| Aradulŭ nou | 7.40 | 2.54 | 7.24 |
| Aradŭ | 7.50 | 3.10 | 7.40 |

### Petroşenĭ—Simeria (Piski)

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de pers. |
|---|---|---|---|
| Petroşenĭ | 6.49 | 9.33 | 5.28 |
| Baniţa | 7.27 | 10.14 | 6.08 |
| Crivadia | 8.06 | 10.54 | 6.45 |
| Pui | 8.50 | 11.37 | 7.35 |
| Haţegŭ | 9.31 | 12.17 | 8 02 |
| Streiu | 10.16 | 12.58 | 8.44 |
| Simeria | 10.53 | 1,35 | 9.15 |

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.